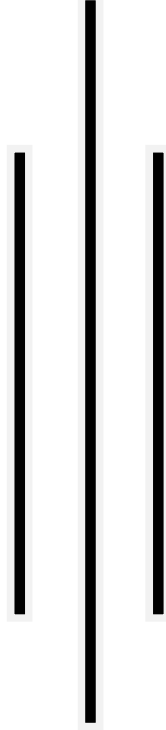

आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को
नीति, कार्यक्रम तथा बजेट

कमलबजार नगरपालिका

अछाम

७ नं. प्रदेश, नेपाल

श्रीमान् सभाध्यक्ष महोदय,
प्रमुख अतिथी,
नगरसभाका सदस्यज्यूहरू,
सम्पूर्ण अतिथी गण,
कर्मचारी साथीहरू र उपस्थित महानुभावहरू ।

माननिय सभामुख महोदय

१ सर्वप्रथम, कमलबजार नगरपालिका को दाश्रौ आ.ब.०७५।०७६ को बजेट तथा कार्यक्रम यस गरिमामय सभामा प्रस्तुत गर्न पाउदा म गौरवान्वित भएको छु। आजको यस महत्वपूर्ण ऐतिहासिक अवसरमा राजनैतिक परिवर्तनका लागि विभिन्न आन्दोलनहरूमा जिवन उत्सर्ग गर्नेहुने ज्ञात अज्ञात शहिदहरू प्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु। जनआन्दोलनका क्रममा घाईते तथा बेपता नागरिकहरू प्रति सम्मान प्रकट गर्दै नेपालको समग्र आर्थिक,राजनैतिक एंवम सामाजिक परिवर्तनका लागि युगान्तकारी नेतृत्वदायी भुमिका निर्वाह गर्ने सबै राजनैतिक अग्रज शिखर व्यक्तित्व प्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्न चाहन्छु।

२ स्थानिय सरकारले जनता र वडा तह सँग हातेमालो गरि विकासका गतिविधीहरूमा प्रत्क्षय रूपमा सहभागी हुने सुअवसर प्राप्त गरेको छ। यसलाई आर्थिक सामाजिक रूपान्तरणको रूपमा उपयोग गरि आम नगरवासी तिव विकास निर्माण र पुर्वाधार तयार गरि आर्थिक सामाजिक रूपमा सम्पन्न नगर निर्माण गर्ने एक मात्र साभा ध्येय रहेको छ।

३ सिमित वितिय श्रौत बाट जनताका असिमित चाहनाहरू पुरा गर्न कठिन हुने अवस्थाहरू मध्यनजर गर्दै उपलब्ध श्रौत र साधनलाई जनअपेक्षा अनुरूप प्राथमिकिकरण गरि श्रौत व्यवस्थापन गर्ने तर्फ यथेष्ट प्रयास गरेको छु।

नेपालको इतिहासका विभिन्न कालखण्डमा मुखरित भएका जनताका आवाज वा चाहना अनुरूप संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थायुक्त वर्तमान स्वाधीन नेपालको स्थानीय सरकारको रूपमा रहेको यस कमलबजार नगरपालिकाको गरिमामय तेश्रौ नगर सभामा नीति तथा कार्यक्रम र समग्र आयव्ययको विवरण (बजेट) प्रस्तुत गर्ने सुअवसर पाएकोमा व्यक्तिगत रूपमा समेत गौरवान्वित महसुस गरेकी छु ।

करिब १ वर्ष लामो समय जनप्रतिनिधिहरूको कार्यकाल र कर्मचारीहरू अभाव रहेको अवस्थामा समेत जनता प्रतिको सेवाभाव प्रस्तुत गरी जनताको विकासको चाहनाको सारथीको रूपमा भूमिका निर्वाह गर्नु भएका सम्पूर्ण राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरू र नीति कार्यक्रम तथा बजेट कार्यक्रम बनाउन काममा सहयोग गर्न अहोरात्र खट्नुभएका कर्मचारीहरू प्रति हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

माननिय सभाध्यक्ष महोदय,

अब म बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्नु अघि नगरको बर्तमान आर्थिक स्थिती र अर्थतन्त्र का परिसुचकहरूका बारेमा संक्षेपमा समिक्षा प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहन्छु ।

अछाम जिल्लाको पूर्वी भुभागमा अवस्थित १२०.७८ वर्ग किलोमिटर क्षेत्रफल भएको कमलबजार नगरपालिकाको भाग्य र भविष्यको फैसला गर्ने चरणका साक्षी हामी जनप्रतिनिधि सामु थुप्रै अवसर र साथसाथै चुनौतिहरू पनि विद्यमान छन् । स्थानीय सरकारको रूपमा रहेको स्थानीय तहको पुर्ण कार्यान्वयनका लागि सारा राज्य लागि रहेको वर्तमान अवस्थामा यो एक नितान्त नयाँ प्रणाली र प्रकृया भएकाले केही अन्यौलता र द्विविधाका बाबजुत नेपालको संविधान, ऐन कानून, मन्त्रालय बाट प्राप्त दिग्दर्शन आदिका आधारमा विभिन्न विषयगत सिलिडको आधारमा सहभागितामूलक तवरले आयोजना र कार्यक्रम छनौट गरी नीति कार्यक्रम र बजेट तर्जुमा गरेका छौं ।

आदरणीय महानुभावहरू,

अब, म आगामी आ.व. २०७५/०७६ का लागि योजना तर्जुमा गर्दा लिईएका मुख्य आधारहरू प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

आ.व. २०७५/७६ को नगरपालिकाको योजना निर्माण गर्दा नेपालको संविधानले परिलक्षित गरेका मार्गदर्शन र नीति तथा सिद्धान्तहरू, चौधौँ आवधिक योजनाका नीति, रणनीति र प्राथमिकताहरू, स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५, स्थानीय स्वायत्त शासन नियमावली, २०५६, स्थानीय तहको सेवा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी आदेश, २०७४ तथा संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, अर्थ मन्त्रालय लगायत विभिन्न मन्त्रालयबाट प्राप्त मार्गदर्शन तथा यस कमलबजार नगरपालिकाको बस्तुगत आवश्यकतालाई मुख्य आधार बनाइएको छ ।

कमलबजार नगरपालिकाले आ.व २०७५/०७६ को बजेट तर्जुमा गर्दा लिईएका मुख्य मुख्य आधारहरू :-

- नेपालको संविधानको अनुसूचि ८ र ९ मा उल्लिखित स्थानीय तहको एकल तथा साझा अधिकारको सुचि
- नेपालको संविधानमा उल्लिखित मौलिक हकहरू
- नेपालको संविधान भाग ४ अन्तर्गतका राज्यका आर्थिक, सामाजिक विकास, प्राकृतिक स्रोतको उपयोग , वातावरण संरक्षण सम्बन्धी नीतिहरू, धारा ५९ को आर्थिक अधिकार, भाग १९ को आर्थिक कार्यप्रणाली
- नेपाल सरकारबाट स्वीकृत संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको कार्य विस्तृतीकरणको प्रतिवेदन
- संघीय सरकारले अंगिकार गरेको आवधिक योजनाले लिएका नीति तथा प्राथमिकताहरू
- संघीय सरकारले अबलम्बन गरेका आर्थिक तथा वित्तीय नीतिहरू
- स्थानीय तहको आवधिक योजनाले तय गरेका प्राथमिकताहरू
- नेपालले अन्तराष्ट्रिय जगतमा जनाएका प्रतिवद्धताहरू ।
- स्थानीय शासन संचालन ऐन र नियमावलीका प्रावधानहरू ।
- विकासका समयामयिक मुद्दाहरू जस्तै सामाजिक संरक्षण, दिगो विकास, जलवायु परिवर्तन र विपद व्यवस्थापन, खाद्य तथा पोषण सुरक्षा, लैङ्गिक सशक्तीकरण तथा समावेशी विकास वालमैत्री स्थानीय शासन,

वातावरण मैत्री स्थानीय शासन, खुला दिशामुक्त तथा पुर्ण सरसफाइ, उर्जा संकट लगायतका अन्तरसम्बन्धित विषयहरु ।

- कमलबजार नगरपालिकामा आवश्यक देखिएका अन्य विषयहरु ।

योजना/आयोजना छनौट गर्दा प्राथमिकताका आधारहरु

१. यस नगरपालिकाको सहज जनजीविका र विकासका लागि अत्यावश्यक रहेका भौतिक पूर्वाधारहरु ।
२. कृषिमा आत्मनिर्भरता र सन्तुलित विकास ।
३. आर्थिक विकास र गरिबी न्युनिकरण लक्षित कार्यक्रम ।
४. छिटोछरितो र प्रभावकारी रूपमा सुचना प्रविधी मैत्री प्रशासनको विकास हुने ।
५. आधारभूत र आकस्मिक स्वास्थ्य सेवामा नागरिकको पहुच स्थापना ।
६. स्थानीय स्रोत, साधनलाई प्राथमिकता दिने र जनसहभागिता अभिवृद्धि हुने।
७. प्राकृतिक प्रकोप एवम् विपद् व्यवस्थापनमा सहयोग पुग्ने ।
८. परम्परागत धर्म, संस्कृति, चाडपर्व, मेला आदिको माध्यमबाट पर्यटन प्रवर्धन हुने।
९. जल, जंगल, जमिन, जडिबुटी, उद्योग र पर्यटन को वैज्ञानिक व्यवस्थापन
१०. नगरपालिकाको राजस्व संकलनमा अभिवृद्धि पुग्ने ।
११. लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको अभिवृद्धि हुने ।
१२. पारदर्शिता र सुशासन अभिवृद्धि हुने ।
१३. गुणस्तरिय तथा ब्यवसायिक शिक्षाको बिकास ।
१४. शान्ति सुरक्षा एंवम अपराधमुक्त समाजको बिकास ।

श्रीमान् सभाध्यक्ष महोदय,

हामीले यस आ.व. २०७५/०७६ को बजेट तर्जुमा गर्दा आधार लिइएका र आगामी दिनमा पुरा गर्नेगरी लिइएका नीतिहरु निम्नानुसार रहेका छन् ।

कमलबजार नगरपालिकाका समस्टीगत नीतिहरु:

- हाम्रो विकासको चाहना र जनभावना अनुरूप कमलबजार नगरपालिका बासी जनताको आर्थिक समृद्धिका लागि पाँच वर्षसम्म हामीहरूले तय गर्ने योजना, आयोजनाहरूको यो प्रथम आधार बजेटको रूपमा यो बजेट कार्यक्रम प्रस्तुत गरिएको छ ।
- विकास निर्माणमा हुने ढिलासुस्ती र प्रकृयागत झन्झटलाई अन्त्य गर्न नसकेको खण्डमा हामी लक्षमा पुग्न कठिन हुने यथार्थलाई आत्मसाथ गर्दै यस आ.व. देखि गुणस्तरीय विकास निर्माण र द्रुत कार्यसम्पादन मापदण्डको व्यवस्था गर्न दण्ड र पुरस्कारको नीति लिइनेछ ।
- पूर्वाधार विकास, शिक्षा, स्वास्थ्य र रोजगारमैत्री कार्यक्रम मार्फत जनताको जीवन स्तरमा सुधार गरी हाम्रो पौरख हाम्रो गौरव हाम्रो कमलबजार परिकल्पनाको साथ हाम्रो नगर राम्रो बनाउँ कार्यक्रमको प्रस्ताव गरेको छु ।
- एक गाउँ एक उत्पादन कार्यक्रम मार्फत ठूला कृषि र पशु परियोजनाहरूको सञ्चालनको लागि सम्भाव्यता अध्ययन गर्न र समृद्धिको आधार तय गरिनेछ ।
- हाम्रो कमलबजार नगरपालिका भौगोलिक विकटता पूर्वाधारको कमीलाई मध्यनजर गर्दै यसलाई समस्याग्रस्त होइन सम्भावनायुक्त नगरपालिका बनाउने लक्ष्यका साथ प्रत्यक्ष जनसहभागितामा आधारित विकास निर्माणलाई प्राथमिकतामा राख्दै आर्थिक अनुशासन र पारदर्शिता सहितको हाम्रो नगर राम्रो बनाउँ कार्यक्रम लाई सुरु गरिनेछ ।
- प्राकृतिक स्रोत साधन र मानव संसाधनलाई अधिकतम उपयोग गर्दै उत्पादन र रोजगारीको क्षेत्रमा एउटा स्पष्ट गुरुयोजना बनाउने गरी कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- वडास्तरीय भेलावाट प्राप्त आयोजनाहरू, क्रमागत तथा अधुरा योजनाहरू र दुई वा दुईभन्दा वढी वडाहरूलाई प्रत्यक्ष फाईदा पुग्ने योजना तथा कार्यक्रमहरूलाई प्राथमिकता दिई छनोट गरिएको छ ।
- कमलबजार नगर क्षेत्रमा रहेका विभिन्न मठ-मन्दिरहरू लाई एकिकृत धार्मिक स्थलको रूपमा विकास गरी आन्तरिक पर्यटन प्रवर्धन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- कमलबजार-पाचुली पर्यटन क्षेत्रको विकास गरी भ्यू टावर निर्माण गरिनेछ ।
- यस कमलबजार नगर क्षेत्रमा प्लास्टिकको प्रयोगलाई निरुत्साहित गर्ने नीति अबलम्बन गर्दै सीसा, प्लास्टिक जस्ता नकुहिने फोहोर पदार्थलाई नवीकरण गर्न उद्योगसम्म पुर्याइनेछ ।
- नगर क्षेत्रमा अत्यधिक रूममा व्याप्त रहेको गुणस्तरहिन मदिरा (कर्णाली सोफी) पूर्ण रूपमा निषेध गरिने तथा निश्चित समयमा मात्र बिक्री गर्ने नियम बनाइने छ ।

आर्थिक विकास सम्बन्धी नीतिहरू

- पशुपालन र कृषिको लागि ठूला कृषि केन्द्रको स्थापनाको लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।
- रोजगारी र रोजगारीको लागि उत्पादन कार्यक्रम मार्फत प्रत्येक वर्ष रोजगारी वृद्धि गर्ने कार्यक्रम तय गरिनेछ ।
- परिवर्तित कृषि प्रणाली ,मौसम सुहाउदो खेती ,माटो सुहाउदो उत्पादन, उत्पादन अनुसारको बजार भन्ने नाराका साथ कृषि क्षेत्रलाई स्थानीय उत्पादनको प्रमुख क्षेत्रको रूपमा विकास गरिनेछ । प्रमुख वालीहरूको उत्पादनमा आत्मनिर्भर हुने नीति लिइनेछ । सिँचाई, मल खाद्य, विउ विजनको उपलब्धतामा जोड दिइनेछ । पशुजन्य उत्पादनका कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन दिइन्छ ।
- उत्पादनमुलक रोजगारीको अवसर सिर्जना हुने कार्यक्रम र आयोजनालाई विशेष प्राथमिकता दिइनेछ ।
- नगरपालिका भित्र प्रयाप्त सिचाई सुविधाको व्यवस्था गरी कृषि उत्पादन बढाउने कार्यमा जोड दिइनेछ ।

- एक गाउँ एक उत्पादन कृषि प्रणालीलाई अवलम्बन गरिनेछ ।
- विकास योजना संचालन गर्दा वातावरण मैत्री विकास प्रणालीलाई संस्थागत गर्दै जलवायु परिवर्तनको नकरात्मक असरलाई न्यून गर्न सो क्षेत्रमा कार्यरत सरकारी गैर सरकारी संस्थाहरु संग समन्वय गरि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- नगरक्षेत्रमा वन विनास तथा भुक्षय रोकथाम सम्बन्धी कार्यक्रम सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरुसंग समन्वय गरी लागू गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रभित्र रहेको वनलाई संरक्षण गर्ने कार्यमा आवश्यक पहल गर्नुको साथै नगर क्षेत्रमा सडकको दायाँ बायाँ वृक्षारोपण गरि हरियाली कायम गर्ने नीति लिईनेछ ।
- सुविधा सम्पन्न होटलहरुको निर्माणको तथा उद्योग निर्माण गर्नको लागि नीजि क्षेत्रलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- उद्योग धन्दा र व्यावसायको माध्यमबाट आर्थिक सुधार हुने भएकाले घरेलु उद्योग/व्यावसाय संचालन गर्ने उद्यमी व्यावसायीलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

भौतिक पूर्वाधार सम्बन्धी नीतिहरु

- यस कमलबजार नगरपालिकालाई मध्य पहाडी राजमार्ग को गैरिटाँड कमलबजार सडक तथा कमलबजार बेलखेत सडक मार्फत जोडिने छ तथा कमलबजार बाट सबै वडाहरु र बस्तीहरुमा सडक यातायातको असुविधाहरुलाई मध्यनजर गर्दै सडक यातायातलाई मुख्य प्राथमिकता राखी सबै नागरिकलाई सडक यातायातको पहुचमा पुर्याउने नीति लिइने छ ।
- कमलबजार विमानस्थल लाई कालोपत्रै गरि सञ्चालनमा ल्याउनलाई विशेष पहल गरिने छ ।
- जलश्रोत सिचाइ रविद्युतको लागि ठूला परियोजना संचालन गर्ने सम्भावना अध्ययन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- नगरस्तरीय खानेपानी गुरुयोजना तयार गरी खानेपानी आपूर्तीको सहज व्यवस्था गरिनेछ ।
- नगरक्षेत्र भित्रको फोहरमैला व्यवस्थापन गर्न डम्पिङ्ग साइड निर्माण प्रक्रिया शुरुवात गरी उक्त डम्पिङ्ग साइड व्यवस्थापन गर्न डम्पिङ्ग साइड उ.स.लाई शसक्त गर्ने निति अवलम्बन गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्र भित्र स्वच्छ र सुलभ रुपमा खानेपानीको आपूर्तिको व्यवस्था गरिनेछ, र फोहरमैलाको व्यवस्थापन गर्नमा जोडदिइनेछ ।
- नगरस्तरीय, वडास्तरीय सरसफाई कार्यलाई छिट्टै प्राथमिकता दिईनेछ ।
- वैकल्पिक वायु उर्जा लाई व्यवस्थापन गर्दै सहज रुपमा विद्युत आपूर्तीमा जोड दिईनेछ ।
- बजार क्षेत्रमा सडक बत्तिको व्यवस्था गर्न आवश्यक कदम चालिने छ ।
- नगर क्षेत्रमा राष्ट्रिय विद्युत प्रशारण लाईन विस्तारको लागि पहल का साथै ५ वर्ष भित्र सबै वडाहरुमा विद्युत सेवा उपलब्ध गराईनेछ ।
- कमलबजार नगरपालिका अन्तर्गत वडा नं ८ मा रहेको चौकेगडा मा राष्ट्रिय स्तरको खेलमैदान, कर्भडहल निर्माणका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- नगरपालिकाका १० वटै वडामा प्रदेश स्तरीय खेलमैदान निर्माणका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।

- नगरक्षेत्रमा सडकगुरुयोजना तयार गरि तोकिएको मापदण्ड अनुसार सडक निर्माण कार्यमा समेत निरन्तरता दिने निति अवलम्बन गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रका मुख्य सडक पिचका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- नगर भित्रका सहायक सडकहरुलाई मुख्य सडक संजालसंग जाड्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।
- नगरपालिका भित्र सडक निर्माण गर्दा साभेदारी प्रक्रियालाई पहिलो प्राथमिकता दिईनेछ ।
- नगर क्षेत्र भित्र सुविधा सम्पन्न आवास निर्माण गर्न निजी क्षेत्रलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रको समग्र विकास योजना बनाई सो अनुसार विकास कार्य अगाडी बढाईनेछ ।
- नक्सा पासको कार्यविधि बनाई भवन निर्माण मापदण्ड र भवन आचार संहिता अनुसार भुकम्प प्रतिरोधात्मक भवन निर्माण निति अवलम्बन गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको भवन निर्माणको लागि निर्माण प्रक्रियालाई अगाडी बढाईने छ ।
- नगरपालिकाको केन्द्र कमलबजारमा नेपाल टेलिकमसंग समन्वय गरी (ल्याण्ड लाईन) टेलिफोन ल्याउन पहल गरिनेछ ।
- इन्टरनेट सेवाको पहुँच बृद्धि गराउने र १० सै बडामा ईन्टरनेट जडान गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको वेब साईड (Web side) बनाई कार्यालयका वार्षिक तथा अर्ध वार्षिक कार्य प्रगति प्रतिवदेन तथा अन्य विवरणहरु वेब साईड (web side) मा राख्ने कार्यको शुरुवात गरिनेछ ।
- कमलबजार नगरपालिकाको १० वटै वडामा संचारको पहुँच नभएको ठाउँमा टेलिफोन टावर स्थापना गरी सवै स्थानमा संचारको पहुँच पुऱ्याईनेछ ।
- नगरक्षेत्र भित्र बस पार्क, लामो दुरिका बस पार्किङ स्थल, सभा गृह, शव दहा गृह, कभर्डल, क्रिकेट मैदान, हाट बजार, पशु बद्यशाला, वृद्धाश्रम, शैक्षिक प्रतिष्ठानका क्षेत्रहरु, फोहर प्रसोधन केन्द्र आदि जस्ता क्षेत्रहरुको पहिचान गरि प्राथमिकताको आधारमा योजना बनाई क्रमशः कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।
- नगरको मुख्य बजार तथा अन्य केन्द्रहरुको निर्माणलाई व्यवस्थित गर्न शहरी विकास मन्त्रालयको प्राविधिक सहयोग लिई कार्यक्रम तर्जुमा गरिनेछ ।

सामाजिक विकास सम्बन्धी नीतिहरु

- नगरपालिका भित्रका विद्यालयहरुलाई आवश्यकताको आधारमा शैक्षिक सामाग्री उपलब्ध गराई गुणस्तरीय शिक्षाको जग वसाईनेछ ।
- नगरपालिकाको शैक्षिक स्तर बृद्धि गर्न नगरपालिका भित्र रहेका शैक्षिक संस्थाको भौतिक पुर्वाधार निर्माणमा जोड दिईनेछ ।
- लक्षित समुहका बालबालिकाहरुको पहुँच बढाउन प्रोत्साहनका उपायहरु अपनाईनेछ ।
- प्राविधिक शिक्षा सञ्चालनका लागि विशेष जोड दिईनेछ ।
- छाउपडी प्रथा उन्मुलन गर्नको लागि विद्यालयहरुमा अतिरिक्त शिक्षा व्यवस्था मिलाउन जोड दिईनेछ ।
- आधारभुत शिक्षामा सवैको पहुँचका लागि विशेष सहयोगको निति अवलम्बन गरिनेछ ।
- नगरस्तरीय महिला हिंसा न्यूनीकरणका लागि विशेष पहल थालिने छ ।

- एच.आई.भी. एड्स, असाहय, टुहुरा, अशक्त, अनाथ बालबालिकालाई छात्रवृत्ति सहयोग गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- स्वस्थ युवा नगरका खम्बा भन्ने नाराका साथ मेयरकप खेलकुद प्रतियोगिता क्रिकेट,भलिबल,फुटबलर अन्य प्रतियोगिता सञ्चालन गरिने छ।
- स्वास्थ्य क्षेत्रमा महिला स्वास्थ्य स्वयंसेवकले पुर्याएको योगदानको कदर गर्दै निजहरुलाई प्रोत्साहित गरिने नीति लिइएको छ ।
- स्वास्थ्य चौकी नभएका वडामा स्थापना गर्न पहल गरिने ,भवन मर्मत, स्वास्थ्य क्लिनिक संचालन, प्रसुति गृह निर्माण गरी स्वास्थ्य सेवा पाउनबाट बञ्चित नागरिकका लागि स्वास्थ्यमा सरल र शुलभ पहुँच हुने अवस्थाको सृजना गरिनेछ ।
- नगरपालिकाका १० वटै वडाहरुमा संभाव्यता अध्ययन गरी स्वास्थ्य शहरी क्लिनिक स्थापना गरिनेछ ।
- एच.आई.भी. प्रभावितलाई सिपमूलक तालिमको व्यवस्था गरी आत्मनिर्भर हुने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- एच.आई.भि.एड्स नियन्त्रणका लागि यस क्षेत्रमा कार्यरत सरकारी तथा गैर सरकारी संघ संस्थाहरु संग समन्वय प्रा.स्वा.के कमलबजार मा रहेको स्वसेन्टर लाई सेन्टर बनाई कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- स्थानीय भाषा संरक्षण सम्बर्धन गर्ने नीति लिइएको छ ।
- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण प्रवर्धन गर्न महिला, बालबालिका, दलित, आदिवासी जनजाति, युवा, जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको सशक्तीकरण र मूलप्रवाहीकरण गर्न आर्थिक तथा क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु सरोकारवाला निकायसंगको साझेदारी र सहकार्यमा संचालन गरिनेछ ।
- लक्षित समुदायलाई योजना प्रक्रियामा अर्थपूर्ण सहभागी गराई उनीहरुको क्षमता तथा आर्थिक विकासका लागि जीविकोपार्जन सुधार, पहुँच अभिवृद्धि एवं शसक्तीकरण कार्यक्रमलाई वढावा दिइनेछ ।
- प्रत्येक वडामा १/१ वटा विद्यालय नमूना विद्यालयको सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।
- एम्बुलेन्स खरिद का लागि तुरुन्त पहल गरिने छ।
- २५ शैयाको अस्पतालको निर्माणको लागि आवश्यक पूर्वाधार मिलाउने योजना तयार गरिनेछ ।
- प्रत्येक घरधुरीलाई स्वस्थ र स्वच्छ खानेपानी पुर्याउने लक्ष्य लिइएको छ ।
- शिक्षा र स्वास्थ्य क्षेत्रमा हालसम्म भएका लगानीले स्वस्थ शिक्षित र सभ्य नागरिक उत्पादन भएको उपलब्धीलाई संस्थागत गरी गुणस्तरीय शिक्षा र स्वास्थ्य सेवाको व्यवस्था मिलाइनेछ । शिक्षा तथा स्वास्थ्य क्षेत्रमा संचालित कार्यक्रमहरुको प्रभावकारी अनुगमन गरिनेछ ।
- कुनै पनि अपराधी नछुटोस निरअपराधी सजायको भागीदार नबनोस भन्ने मुल मर्म अनुरूप न्याय ,कानुन, मानव अधिकार र प्रवर्धन ,संरक्षण र निमार्ण गर्न न्याय समितिले आफ्नो कार्य गरिने छ ।

वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति

- प्राकृतिक एवम् मानवीय संकट र प्रकोपबाट पुर्वसुरक्षा, व्यवस्थापन र क्षतिपुर्तिलाई वैज्ञानिक रुपमा संचालन गरिनेछ ।
- वातावरण तथा जलवायुमैत्री पुर्वधारको विकासमा जोड दिइनेछ । वनक्षेत्रको वैज्ञानिक एवम् दिगो व्यवस्थापन गरी आर्थिक रुपले महत्वपुर्ण वनस्पति तथा जडिबुटीको प्रशोधनमा नीजि तथा सामुदायिक संस्थालाई सहभागी बनाइनेछ ।

- यस नगर क्षेत्रमा हुन सक्ने संभाव्य विपद लाई मध्यनजर गरी विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना गरिने छ ।

संस्थागत विकास, वित्तीय व्यवस्था र सुशासन सम्बन्धी नीति

- सेवा प्रवाहलाई सबै वडामा ईन्टरनेट जडान गरि छिटो छरितो र प्रभावकारी रूपमा सेवा प्रवाह गरिनेछ ।
- स्थानिय निकायमा कार्यरत राष्ट सेवक कर्मचारीहरू लाई सेवा प्रवाहमा उत्प्रेरित गरि उच्च मनोबलका साथ कार्य गर्ने वातावरण तयार गर्न उत्कृष्ट र सर्वोत्कृष्ट कर्मचारीलाई पुरस्कृत गरिने छ।
- सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमलाई चुस्त, दुरुस्त र प्रभावकारी बनाउन सुचना प्रविधिको उपयोग गरिनेछ । सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउने व्यक्तिहरूको फोटो सहितको विवरण सफ्टवेयर बनाई अपलोड गरिनेछ ।
- पञ्जिकरणलाई व्यवस्थित गर्न अनलाईनमा आधारित घटना दर्ता प्रणालीमा आवद्ध गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको पार्श्वचित्र, श्रोत नक्सा र विकास गतिविधि सम्बन्धी समेटिएको वृत्तचित्र निर्माण गरी वास्तविक दर्पण जानकारी गराईनेछ ।
- पदाधिकारी एवं कर्मचारीहरूको क्षमता विकासमा जोड दिईनेछ । सोको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।
- सेवा प्रवाहमा सहजता ल्याउन नगर कार्यपालिकाको कार्यालय तथा वडा कार्यालयहरूलाई फर्निचर,कम्प्युटर तथा मेसिन औजारले सुसज्जित जस्तो सुकै अवस्थामा पनि सेवा प्रवाह गर्न सकिने अवस्था कायम गरिनेछ
- सार्वजनिक प्रशासनलाई स्वच्छ, सक्षम, निष्पक्ष, पेशागत अनुशासनप्रति प्रतिवद्ध, पारदर्शी, भष्ट्राचारमुक्त र जनउत्तरदायी बनाइनेछ । र भष्ट्राचारप्रति शुन्य सहनशीलताको नीति अबलम्बन गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको समृद्धिका लागि विज्ञान र प्रविधिको क्षेत्रबाट प्राप्त हुनसक्ने लाभ अवसर र संभावनालाई खोजी गरि यस क्षेत्रमा संख्यात्मक र गुणात्मक वृद्धि गरिनेछ ।
- दीगो र भरपर्दो आयका स्रोतहरू मार्फत राजश्व संकलन र त्यसको समुचित परिचालनविना स्थानीय स्वायत्तताको प्रवर्धन सम्भव छैन । राजस्वका क्षेत्र पहिचान गरि दायरा विस्तार गर्ने प्रयास गरिएको छ । साथै साविकका स्थानीय निकायले लगाउदै आएका सेवा शुल्क र दस्तुरको दरमा सामान्य परिमार्जन गरिएको छ ।
- प्राकृतिक स्रोतको उपयोग र निकासीमा वढ्दो चुहावट नियन्त्रण गर्न जिल्ला समन्वय समितिसँग समन्वय गरिनेछ । स्थानीय समुदाय एवं स्थानीय प्रशासन, सुरक्षा निकायसँगको सहकार्यमा अनुगमनलाई तिब्रता दिने तथा चुहावट नियन्त्रणमा सहयोग गर्नेलाई पुरस्कृत गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- आत्म निर्भर नगरपालिकाको सोच अनुरूप वढी भन्दा वढी आन्तरिक राजस्व परिचालन गर्न स्वघोषणामा आधारित कर निर्धारण पद्धति अवलम्बन गरिनेछ । नागरिक स्वयंलाई कर दायित्वको जिम्मेवारी बोध गराउन जोड दिईनेछ ।

बजेट तथा कार्यक्रम

अव म आगामी आ.व. ०७५/७६ मा संचालन गरिने प्रमुख कार्यक्रमहरू र विनियोजित बजेट विवरण प्रस्तुत गर्न अनुमती चाहन्छु ।

यस आ.व.मा आयतर्फ नेपाल सरकार अर्थमन्त्रालयबाट प्राप्त वित्तीय समानीकरण अनुदान अन्तर्गत रु. ८ करोड ३८ लाख , सशर्त अनुदान तर्फ रु. १६ करोड २४ लाख , आ.व. ०७५/०७६ को राजस्व आय प्रक्षेपण रु.२० लाख, राजस्व बाँडफाँड को रु. ६ करोड ६९ लाख ९४ हजार र प्रदेश वाट प्राप्त वित्तिय समानिकरणको रू ६७ लाख ७२ हजार ,राजस्व बाडफाँडको रू २८ लाख ४९ हजार गरी आ.ब. २०७५/०७६ को कुल बजेट ३२ करोड ४८ लाख १५ हजार रहेको छ ।

त्यसैगरी खर्च तर्फ चालु तर्फ रु. ५ करोड , पुजिगत तर्फ ११ करोड २४ लाख १५ हजार र सशर्त तर्फ रु. १६ करोड २४ लाख गरी जम्मा खर्च समेत रु. ३२ करोड ४८ लाख १५ हजार रहेको छ ।

नेपाल सरकारद्वारा अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण अन्तर्गत विभिन्न विषयगत कार्यालय उर्जाको २२ लाख ९० हजार, ,महिला बिकास कार्यक्रमको १० लाख ६२ हजार ,समाज कल्याणको ५लाख ६४ हजार ,पर्यटन र संस्कृतिको १० लाख ,कृषि को ८ लाख ३३ हजार, पशुको ११ लाख ९हजार ,शिक्षाको १करोड १६ लाख ८ हजार, स्वास्थ्यको ३ करोड ४१ लाख ४१ हजार माथिबाट नै तय भइ आएको शसर्त अनुदान रु. १६ करोड २४ लाख जस्ताको तस्तै सम्बन्धित क्षेत्रमै खर्च गर्नुपर्ने भएकाले सो तर्फ कुनै आयोजना र कार्यक्रम बनाइरहनु परेन ।

नेपाल सरकार र प्रदेश वाट प्राप्त भएको वित्तीय समानीकरण अर्थात् निशर्त अनुदान, गत आ.वको वैक मौज्दात र कमलबजार नगरपालिकाको आफ्नो राजस्व आय गरी कुल हुन आउने रु १६ करोड २४ लाख १५ हजार को मात्र कार्यक्रम बनाउनु पर्ने भएकोमा यस नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, वडा समितिहरूको कार्यालय र विभिन्न विषयगत कार्यालय समेतको लागि चालु तर्फ जम्मा रु. ५ करोड छुट्ट्याइएको छ। भने पुजिगत तर्फ (बिकास, आयोजना, कार्यक्रम) ११ करोड २४ लाख १५ हजार छुट्ट्याइएको छ।

यसरी पुजिगत तर्फ छुट्ट्याइएको रु. ११ करोड २४ लाख १५ हजारको मध्ये विषयगत सिलड र वडागत सिलिडको आधारमा १० वटा वडा समितिको कार्यालयबाट बस्तीस्तरहुँदै सहभागितामुलक तवरले ल्याइएका कुल आयोजना र कार्यक्रम अन्तर्गत रु.४ करोड ४लाख १५ हजार का विभिन्न विषयक्षेत्रमा विभिन्न आयोजना एवम् कार्यक्रमको लागि नगरमा बजेट विनियोजन गरिएको छ । भने वडा समितिको कार्यालयद्वारा सिफारीस भइ आएका एवम् नगर कार्यपालिका र विभिन्न समितिहरूले आवश्यकता पहिचान गरेका भवन निर्माण, ठुला सडक आयोजना लगायतका विभिन्न आयोजना कार्यक्रमहरूमा ६ करोड २४लाख विनियोजन गरिएको छ।

- वर्तमान संक्रमकालीन अवस्थालाई मध्यनजर गरी आवश्यक परेमा सम्बन्धित शिर्षकबाट नै खर्च गर्ने गरी करिव रु. १ करोड भैपरी आउने पुजिगत शिर्षकमा विनियोजन गरिएको छ।

श्रीमान् सभाध्यक्ष महोदय

उपस्थित महानुभावहरु

यसरी आ.ब. २०७५/०७६ को नीति तथा कार्यक्रम र बजेटको उत्तरार्धमा पुगिरहँदा बजेट बनाउन सहयोग पुर्याउनुहुने नगर सभा, नगर कार्यपालिका, वडा समितिका पदाधिकारी ज्यूहरु, राजस्व परामर्श समिति, स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति लगायत सम्पूर्ण विषयगत समितिका पदाधिकारी ज्यूहरु, वस्तिस्तरीय भेला देखि सहभागी भई आयोजना कार्यक्रम छनोटमा प्रत्यक्ष र परोक्ष रूपले सकृय जनसमुदाय, बजेट निर्माण प्रकृत्यामा अहोरात्र खटिरहनुभएका कर्मचारी ज्यूहरु लगायत बजेट निर्माण प्रकृत्यामा प्रत्यक्ष र परोक्ष रूपले सहभागी हुनुहुने एवम् अमुल्य सहयोग, सद्भाव, सल्लाह दिनुहुने सम्पूर्णप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु ।

भूमीशरण ढकाल (बजगाँई)

नगर उप-प्रमुख

धन्यवाद ।

०७५/०३/१०

